

Rapport

Stiftsudvalget for Økumeni, Mission og Religionsmøde i Viborg Stift.
(Kirken i Verden)

Studietur til Sønderjylland og Sydslesvig

28 September - 1. Oktober 2020

Turen var tilrettelagt som en studietur til Sønderjylland og Sydslesvig, med ophold i Breklum, af AG Mission ved Vilhelm Væрге, Lindvig Osmundsen og Gert-Oluf Schwarz Lausten.

Turen var beregnet for menighedsrådsmedlemmer og andre interesserede i Viborg Stift, dog deltog der ligeledes to fra Ribe stift. Der var 23 deltager med på turen, (20 betalende) plus chaufføren som ligeledes deltog aktivt i de forskellige aktiviteter. Turen kostede kr. 3950,- alt inklusive .

Kørslen foregik i Herning Turistfarts moderne bus med en meget kyndig og dygtig chauffør Åge Gasbjerg.

Gæsterne var geografisk fordelt således: Fra Holstebro 4 deltagere, Mejdal 1, Vinderup 1, Roslev 6, Års 1, Løgstør 2, Herning 3, Ikast 2, Thorning 1, Videbæk 1, Ølgod 1. Med opsamling 3 steder, Skive, Holstebro og Herning

Mandag. Første punkt på programmet var et kort ophold på Skamlingsbanken, hvor efter vi fortsatte til Den gamle Grænsekro, lidt nord for Christiansfeld, hvor vi mødtes med vores tidligere biskop Karsten Nissen.

På en levende og spændende måde, fortalte han om stedets betydning ved Genforeningen. Det lille historiske museum blev besøgt og få hundrede meter fra

kroen var stedet, hvor kong Christian d.10. red over grænsen til det nyvundne land.

Herfra gik turen til Knivsbjerg, som er samlingssted for tysksindede nordslesvigere (det tyske mindretals samlingssted). Det er med sine 97 meter Sønderjyllands højeste punkt. Karsten Nissen fortalte om stedet. Oprindeligt stod her en 7 m høj statue af Bismarck. Statuen blev afmonteret ved genforeningen og sendt til Rendsburg. Tårnet blev endvidere sprængt i luften efter befrielsen 1945 af modstandsfolk. I et smuk anlæg er her mindeplader for faldne slesvigere på tysk side.

Turen fortsatte til Folkehjemmet i Åbenrå, hvor Karsten Nissen fortsatte med at fortælle om personer i Billedgalleriet fra Genforeningen.

På den videre tur, fortalte Lindvig Osmundsen om pastor Karl Albert Brosmann, tysk præst i Slesvig indtil genforeningen og præst i Bording sogn fra 1921 – 1941, og som omkom på en meget tragisk måde.

Aftensmad og overnatning i Christian Jensen Kollegiet i Breklum, ca. 30 km syd for grænsen. Nordelbisches Missionszentrum. I dag et kollegium under den Tyske Lutherske kirke, Nordkirchen, omfattende Slesvig-Holsten, Hamburg, Mecklenburg og Pommern.

Byen er på ca. 3000 indbyggere og er næsten i et med Bredstedt. Flere huse bærer præg af et tidligere stærkt pietistisk missionscenter. Der er flere huse med bibelske skriftsteder. Et stort missionshus, en lille boghandel, et museum og en dejlig stor fællessal. I dag et spændende center for Økumeni og Mission under Nordkirche

Stedets forstander og præst fortalte om aftenen om stedets virke og historie og Vilhelm Væрге om Nordkirchen, som i dag driver og ejer stedet.

Breklum missionen var grundlagt 1876 af pastor Christian Jensen. Man havde en tæt forbindelse med det Nordslesvigskes Indre Mission. Der var på det tidspunkt en meget stor interesse for hedningemissionen og flere missionærer blev udsendt herfra til bl.a. Indien. Man udgav et dansk sprog missionsblad "Palme-bladet" og holdt en årlig missionsfest i Tinglev. Senere blev arbejdet i Indien overtaget af DMS (Danmission).

Tirsdag smurte vi selv vore madpakker, inden vi mødtes i den store sal med behørig corona afstand til morgensang under ledelse af Lindvig Osmundsen. Turen gik derefter til Slesvig, hvor vi skulle se og høre om domkirken ved Gert-Oluf Schwarz Lausten. Han benyttede køreturen dertil ved at fortælle om domkirken og især om det meget smukke 12 meter høje træskærerarbejde Brüggemans, Bodesholm alter,

fra 1514 med dets 398 træskårne figurer, der fortæller Jesu lidelses historie. Om dets historie og forståelsen af altret. Uheldigvis var kirken under en omfattende restaurering, så det var ret begrænset, hvad man kunne se i kirkerummet.

En lille rundtur i Slesvig og derefter til Hedeby hvor vi spiste vore medbragte madpakker, så det smukke Vikingemuseum, hvorefter turen gik til Dannevirke. Nordens største forsvarsværk og fortidsminde. Af Vilhelm Væрге blev vi godt informeret om dette spændende bygningsværk og dets historie fra omkring 500 ,

over 1964 og op til vor tid. Vi så her den igangværende restaurering af Valdemars

muren fra o. 1200.

Tirsdag aften havde vi højskole-sangaften.

Onsdag morgensang og andagt ved Lindvig Osmundsen, hvorefter vi kørte til Husum for at besøge Den danske kirke. Her mødte Pastor Henriette Heide-Jørgensen os ved den smukke kirke som er skænket af A.P. Møller fonden. Tegnet af Alan Havsteen-Mikkelsen og bygget 1991. Altertavlen er malet af den færøske maler Zakarias Heinesen og korset med de fem store rav klumper på alterbordet, er skænket af dronning Ingrid. - Foruden at være præst her, er Henriette Heide-Jørgensen ligeledes knyttet

til Den danske kirke i Frederiksstad, sydøst for Husum. Vi hørte om kirkens arbejde blandt dansksindede. Og ligeledes lidt om skolen her. Der blev også tid til at se lidt af

byen og især Maria Kirken bygget 1833 af C. F. Hansen, som også byggede Christiansborg Slotskirke.

Turen fortsatte til "Der Rote Haubarg", en historisk bondegård fra 17 hundrede tallet som ligger på halvøen Eiderstedt og som Vilhelm Værge gav os en fin introduktion til. Efter en god frokost, så vi det lille landbrugs museum.

Om eftermiddagen gik turen videre til Frederikstad, en gammel hollandsk by, hvor pastor Henriette Heide-Jørgensen, der ligeledes er præst her, ventede os i Den Danske kirke. Undervejs havde Vilhelm Værge, fortalt om byen og dens historie som en religiøs fristad i et enevældigt rige med tvungent medlemskab af den lutherske statskirke. Den mennomittiske menighed kom i 1600-tallet sammen med remonstranterne til Frederiksstad fra Nederlandene og helt op til 1800 tallet prædikedes der i remonstranternes kirke stadig på nederlandsk. Den mennomittiske kirke deles i dag mellem den danske menighed og menonitterne. Præsten fortalte om bygningens brug om menigheden og Menonitterne, der kun bruger kirken 4 gange årligt. Vi fik lejlighed til at gå rundt i den smukke by med dens kanaler og gamle huse, alle med gavlen mod gaden.

Tilbageturen gik via Tønning, der ligger på den nordlige side af Eideren, ca.8 km fra Vesterhavet og med en smuk lille havn.

Aftenen blev tilbragt i Kollegiets cafe med hyggeligt samvær, kaffe og ost.

Torsdag. Sidste dag begyndte som de andre med morgensang og andagt ved Lindvig Osmundsen, hvorefter turen gik til Seeböll, Nolde Stiftung. Hovedbygningen var under restaurering, så der var kun adgang til den forholdsvis nye bygning, hvor man havde samlet og udstillet 185 malerier, skitser og akvareller.

Ligeledes blev der vist en film om Noldes liv. Frokosten blev indtaget, inden turen gik mod Løgumkloster.

Undervejs fortalte Gert-Oluf Schwarz Lausten om kirken og om tre kendte historiske personer fra byen, nemlig Stinne "Mæ æ Biffel" (Med Biblen) missionærerne Andreas Riis der rejste 1832 til Guldkysten for at missionere, samt Hans Nicolaysen der rejste til Jerusalem 1826, hvor han var med til at bygge den første protestantiske kirke. Han døde i 1856 og blev begravet på kirkegården på Zionsbjerget.

Da ikke alle havde set filmen på Nolde Stiftungen eller noget af filmen, som viste og fortalte om Noldes liv og virke, fortalte Anna Lausten på vej hjem i bussen om Noldes liv fra han som lille dreng i skolen havde svært ved at følge med til hans sidste år hvor han som 80 årig blev gift anden gang med en tysk pige der var 50 år yngre end ham. Samme pige har været den der fik oprettet Nolde Stiftungen og ligeledes doneret mange billeder hertil.

Afslutningsvis er mit indtryk at deltagerne var tilfredse og glade for turen.

Gert-Oluf Schwarz Lausten, Snebjerg 2.oktober 2020.

